

KERTOMUS KOTIKIELEN SEURAN 133. TOIMINTAVUODESTA

Sadantenakolmantenakymmenentenä-kolmantena toimintavuotenaan Kotikielen Seura on kokoontunut viisi kertaa. Kokouksissa on käynyt keskimäärin 39 henkeä.

Vuosikokouksessa 14. maaliskuuta 2008 Seuran toinen varaesimies PETRI LAUERMA piti juhlaesitelmän »Murteiden taistelun jälkinäytös».

Huhtikuun 26. päivänä järjestettiin Suomen kielen tulevaisuus -teemapäivä. Aamupäivän osuudessa esitelmöivät kandidaatti MARJA-LIISA KNUTH otsikolla »Kieliasenteita vuodelta 1876: Maamme-kirja», professori LEA LAITINEN otsikolla »Pohjolan kielipolitiikka» ja kandidaatti ANTTI KANNER otsikolla »Tulevaisuutta tekemässä — suomen kielen toimintaohjelman selvitystyöstä». Kahvitauon jälkeen esitelmöivät professori PIIRKKO NUOLIJÄRVI otsikolla »Yhteiskunnallinen vaikuttavuus ja suomen kieli», kandidaatti Antti Kanner otsikolla »Ajatuksia kielipolitiikasta, EU:sta ja demokratiasta», professori AULI HAKULINEN otsikolla »Toimintaohjelman toimenpide-ehdotuksia» ja filosofian ylioppilas JUKKA HINTIKKA otsikolla »Luonnonsuojelun opit kielen suojelussa».

Lokakuun 10. päivänä maisteri MARKUS HAMUNEN esitelmöi aiheesta »*Mee sai juosta lirputtaa*. Koloratiivirakenne konstruktiona ja kieliopillistumana» ja maisteri JARKKO NIEMI esitelmöi otsikolla »*Voihan sitä noinkin ajatella*. Myönnyttelymuotin rakenne ja käyttö».

Marraskuun 27. päivänä professorit RITVA LAURY ja ESA LEHTINEN esitelmöivät

aiheesta »Fennistiikan nykytila ja tulevaisuus».

Helmikuun 5. päivänä 2009 tohtori ULLA TIILILÄ esitelmöi aiheesta »Näkökulmia kirjoittamisen arkeen: kotihoidon, päivähoiton ja toimeentulotuen tekstit». Lisäksi kokouksessa valittiin Virittäjän toimitusneuvostoon jäsenet erovuoroisten jäsenten tilalle.

Seuran esimiehenä on toiminut tutkimusprofessori MARJA-LEENA SORJONEN, ensimmäisenä varaesimiehenä tohtori MARI SIROINEN, toisena varaesimiehenä maisteri TONI SUUTARI, sihteerinä maisteri JOHANNA KOMPPA, varasihteerinä kandidaatti EERO VOUTILAINEN, rahastonhoitajana tohtori KAARINA PITKÄNEN sekä muina johtokunnan jäseninä tohtori MINNA JAAKOLA, maisteri PÄIVI HYTÖNEN ja tohtori TAPANI KELOMÄKI. Tilintarkastajina ovat olleet tohtori MIA HALONEN ja merkonomi, pankinjohtaja KARRI HAAPARINNE sekä varatilintarkastajina suunnittelija ARJA LEHTONEN ja professori HELENA KANGASHARJU. Kirjanpidosta on vastannut Tilitoimisto Leena Kähkönen Oy.

Seuran johtokunta on kokoontunut toimintavuoden aikana 14. maaliskuuta, 23. huhtikuuta, 8. toukokuuta, 10. syyskuuta, 2. lokakuuta, 20. lokakuuta, 27. marraskuuta ja 15. joulukuuta 2008 sekä 15. tammikuuta, 5. helmikuuta ja 26. helmikuuta 2009 eli yhteensä 11 kertaa.

Seurassa oli vuoden 2008 lopussa kolme kunniajäsentä ja 717 jäsenmaksunsa maksanutta vuosijäsentä, joista 273 oli täysjäseniä ja 444 opiskelijajäseniä.

▷

Seuraa on edustanut Tieteellisten seurain valtuuskunnan kokouksissa ja Suomen tiedekustantajien liiton vuosikokouksessa II varaesimies Toni Suutari.

August Ahlqvistin, Yrjö Wichmannin, Kai Donnerin ja Artturi Kanniston rahastojen yhteinen lautakunta, johon ovat kuuluneet Suomalais-Ugrilaisen Seuran edustajina professori RIHO GRÜNTAL, professori SIRKKA SAARINEN ja asemansa puolesta Suomalais-Ugrilaisen Seuran esimies professori ULLA-MAIJA KULONEN sekä Kotikielen Seuran edustajina esimies Marja-Leena Sorjonen ja tohtori Minna Jaakola, on päättänyt kokouksessaan 22. helmikuuta 2009 antaa 2000 euron palkinnot ARJA HAMARILLE väitöskirjasta »The negation of stative relation clauses in Mordvin languages», Kaarina Pitkäselle väitöskirjasta »Suomi kasvitieteen kieleksi. Elias Lönnrot termistön kehittäjänä» ja LAURA VISAPÄÄLLE väitöskirjasta »Infinitiivi ja sen infiniittisyys. Tutkimus suomen kielen itsenäisistä A-infinitiivikonstruktioista».

Vuosikokouksessa 14. maaliskuuta 2008 julistettiin haettavaksi Sanakirjasäätiön rahastosta 2000 euroa apurahana suomen ja sen sukukielten tutkimukseen. Toukokuun 8. päivänä 2008 pitämässään kokouksessa rahaston lautakunta eli Kotikielen Seuran johtokunta päätti myöntää apurahana pro gradu -tutkielman tekoon PENG JIALLE 800 euroa ja EMMI POLLARILLE 200 euroa, pro gradu -tutkielman kirjasto- ja materiaalikuluihin ANNE-MARI KUKKOSELLE 100 euroa, IDA-SOFIA MÄELLE 200 euroa ja PÄIVI SUOMELALLE 100 euroa, sekä väitöstudiumin kenttätöihin KAARINA MONOSSELLE 600 euroa.

Kokouksessaan 5. helmikuuta 2009 Sanakirjasäätiön rahaston lautakunta päätti jakaa vuoden 2008 jaettavissa olevasta 4 160,42 euron tuotosta 2 500 euroa apurahoina suomen ja sen sukukielten tutkimukseen. Apuraha julistetaan haettavaksi Koti-

kielen Seuran vuosikokouksessa, ja päätös ilmoitettiin 30. huhtikuuta 2009. Apuraha voidaan jakaa usean hakijan kesken. Tuotosta päätettiin varata 1 200 euroa Virittäjän arkiston järjestelykuluihin. Loput tuotosta varataan myöhempää käyttöä varten.

Kokouksessaan 5. helmikuuta 2009 Kotikielen Seuran johtokunta päätti antaa E. A. Saarimaan rahaston vuoden 2008 jaettavissa olleesta tuotosta ja viime vuonna tehdystä varauksesta, jotka ovat yhteensä 3 179,32 euroa, 500 euron palkinnon KIRSIMARIA NUMMILALLE artikkelista »Kurkunkuristaja, jäsenkolottaja ja rinnanpistäjä – eräiden eläviksi olennoiksi käsitettyjen tautien nimityksistä suomen kielessä» (ilm. Sananjalka 50 s. 38–72) ja 500 euron palkinnon KATRIINA RAPATILLE artikkelista »Tekstin vuorovaikutteisuus avaimena ymmärtämiseen» (ilm. Johanna Tannerin ja Marja Kokkosen toimittamassa teoksessa Kakkoskieli 6, Suomenopetus, kielitaito ja tutkimus s. 69–108). Jäännös varattiin jaettavaksi myöhemmin.

Lauri Kettusen rahaston lautakunta, johon ovat kuuluneet tutkimusprofessori Marja-Leena Sorjonen, professori Riho Grünthal ja maisteri Johanna Komppa, on päättänyt kokouksessaan 11. helmikuuta 2009 antaa vuoden 2008 jaettavissa olleesta 2 756,22 euron tuotosta 500 euron palkinnot TOBIAS HOCHILLE pro gradusta »Neutraalsus uudistekstides, kas seda on? Sukeldumissöda eesti ja soome pressis», ANNIKA MÄKISELLE pro gradusta »Kaksi perspektiiviä Etykiin. Viro suomalaisten ja ruotsinvirolaisten lehtien silmin 1973–1975» ja ANNA VATASELLE pro gradusta »Päällekkäispuhunta suomalaisessa ja virolaisessa arkikeskustelussa: mitä, missä ja milloin.» Loput tuotosta varattiin myöhempää käyttöä varten.

Heston koululaiskielirahaston lautakunta, johon ovat kuuluneet tutkimusprofessori Marja-Leena Sorjonen, maisteri RITVA SAKSI, tohtori KAARINA PITKÄNEN ja

maisteri Johanna Komppa, on kokoukseen 24. helmikuuta 2009 päättänyt, että vuoden 2008 jaettavissa olevasta, vuosien 1999–2008 aikana kertyneestä 594,30 euron tuotosta käytetään 500 euroa nuorten välitunti-aiheisten keskustelujen keräämiseen Helsingin yliopiston Viikin normaalkoulun yläkoulun oppilaiden keskuudessa. Keruu toteutetaan Suomen kielen nauhoitarkiston juhlavuoden koululaiskeruukilvan yhteydessä. Loput tuotosta varataan myöhempää käyttöä varten.

Kuluneena toimintavuonna Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjallisuusarkistossa säilytteillä oleva Seuran arkistomateriaali on järjestetty ja luetteloitu uudelleen. Työn teki Sanakirjasäätiön rahaston työskentelyapurahan turvin kandidaatti HEIDI NORA. Seura on perinteiseen tapaan onnitellut ansioituneita jäseniään heidän merkkipäivinänsä sekä ottanut osaa poismenneiden jäsenten omaisten suruun.

Aikakauslehti Virittäjä ilmestyi vuonna 2008 neljänä vihkona, joissa oli yhteensä 640 sivua. Tilaaajia oli vuoden 2008 lopussa 943. Päätoimittajana on toiminut dosentti TIINA ONIKKI-RANTAJÄÄSKÖ ja varapäätoimittajana tohtori Minna Jaakola. Toimitussihteerinä on työskennellyt ylioppilas KAISA RANTA. Kirjallisuusosastosta on vastannut tohtori TARU NORDLUND, suomi toisena ja vieraana kielenä -aihealueesta maisteri MARJA KOKKONEN ja äidinkielenopetuksen aihealueesta tohtori MAARIT BERG. Lisäksi toimituksessa ovat työskennelleet verkkosivuista vastannut maisteri Toni Suutari ja Virittäjän taloutta ja tilauksia hoitanut kandidaatti Eero Voutilainen.

Aikakauslehti Virittäjän toimitusneuvosto on kokoontunut 29. helmikuuta 2008. Lisäksi toimitusneuvosto piti sähköpostikokouksen 2.–5.12.2008, jossa dosentti Tiina Onikki-Rantajääskö asetettiin Virittäjän päätoimittajaksi kolmivuotiskaudeksi 2009–2011. Toimitusneuvostoa on

johtanut seuran esimies, tutkimusprofessori Marja-Leena Sorjonen. Muina jäseninä ovat toimineet dosentti HANNELE FORSBERG, professori MARJA-LIISA HELASVUO, dosentti ILONA HERLIN, professori KAISA HÄKKINEN, professori MARJA JÄRVENTAUSTA, dosentti OILI KARIHALME, dosentti VESA KOIVISTO, dosentti Petri Lauerma, professori Ritva Laury, professori Esa Lehtinen, professori MINNA-RIITTA LUUKKA, tohtori ANNE MÄNTYNEN, dosentti URHO MÄÄTTÄ, professori Pirkko Nuolijärvi, professori KARL PAJUSALU, professori MARJATTA PALANDER, professori ANNELI SARHIMAA, dosentti KIRSTI SIITONEN, professori HELENA SULKALA ja dosentti LIISA TAINIO.

Seuran ja Virittäjän pitkäaikaisten sijoitusten arvoksi on vuoden 2008 tilinpäätökseen merkitty 122 851,71 euroa. Kirjanpidossa ei ole tehty alaskirjauksia niiden osakkeiden kohdalta, joiden markkina-arvo oli 31.12.2008 alhaisempi kuin hankinta-arvo (UPM-Kymmene, Stockmann A, Nokia, Huhtamäki). Alaskirjausten yhteisarvo olisi 27 489,83 euroa.

Pankkitalletusten määrä on puolestaan ollut tilikauden päättyessä 40 300,82 euroa. Näistä varoista, yhteensä 163 152,53 euroa, kuului Seuralle 9 381,53 euroa, Sanakirjasäätiön rahastolle 48 590,88 euroa, E. A. Saarimaan rahastolle 35 917,55 euroa, Lauri Kettusen rahastolle 41 894,40 euroa, Hesteon rahastolle 2 563,52 euroa ja Virittäjälle 24 804,62 euroa. Taseeseen on merkitty myös muita eriä. Vuoden 2008 taseessa vastaavaa ja vastattavaa on kumpaakin 164 405,52 euroa.

Virittäjän tuotot olivat vuonna 2008 ilman avustuksia yhteensä 26 401,33 euroa. Nämä tulot ovat kertyneet tilausmaksuista (25 840,50 euroa) ja sijoitusten tuotoista (560,83 euroa). Tieteellisten seurain valtuuskunta myönsi julkaisuavustusta 18 000,00 euroa sekä muita avustuksia (3 150,00 euroa). Yhteensä Virittäjän tu-

▷

lot olivat 47 551,33 euroa. Menoja kertyi 47 551,33 euroa. Suurimmat kulut aiheutuivat painatuksesta ja postituksesta (22 974,72 euroa), palkoista, palkkioista ja korvauksista (sosiaalikuluneen 21 438,46 euroa). Toimistokuluja kertyi 2 741,95 euroa ja muita kuluja 396,20 euroa. Virittäjän tulos vuodelta 2008 on siis 0,00 euroa ylijäämäinen.

Seuran omat kulut olivat 2 769,66 euroa ja tuotot 2 964,00 euroa, joten seuran tulos vuodelta 2008 on 194,33 euroa ylijäämäinen. Kulut ovat aiheutuneet etupäässä

jäsenpostituksista, jäsenkokousten järjestämisestä ja kirjanpidosta. Tuotot ovat kertyneet jäsenmaksuista (2 964,00 euroa).

Kotikielen Seuran ja Virittäjän vuoden 2008 yhteinen tilinpäätös osoittaa tuottoja 50 515,31 euroa ja kuluja 50 320,98 euroa, joten ylijäämäksi muodostuu 194,33 euroa. ■

Helsingissä 14. maaliskuuta 2009

JOHANNA KOMPPA

Kotikielen Seuran sihteeri

JOHDATUS TIETEELLISIIN VÄLIMAASTOIHIN

Heikki Mikkeli ja **Jussi Pakkasvirta** *Tieteiden välissä? Johdatus monitieteisyyteen, tieteidenvälisyyteen ja poikkitieteisyyteen.* Helsinki: WSOY Oppimateriaalit Oy 2007. 211 s. ISBN 987-951-31780-8.

Monitieteisyys on päivän sana, eräässä mielessä myös kirosana. Mistään uudesta asiasta tieteidenvälisyydessä ei ole kyse, mutta perinteisiin oppituulessiin vakiintuneiden akatemioiden aikana se on sitäkin suurempi haaste niin monitieteistä lähestymistapaa soveltaville tutkijajäsenilöille kuin tiedepoliitikallekin. Kulttuurihistorian dosentti Heikki Mikkeli ja Latinalaisen Amerikan tutkimuksen professori Jussi Pakkasvirta avaavat kirjassaan tieteidenvälisyyden käsitteellistä maastoa, monitieteisyyden historiaa ja pohtivat tieteen ja opetuksen muutoksia monitieteisyyden haasteiden kannalta. Teos on suunnattu niin aiheesta kiinnostuneille opiskelijoille kuin tutkijoille ja opettajillekin, eli kenelle hyvänsä akateemiselle, joka pyrkii tai joutuu luovimaan tieteiden välissä. Epäilemättä

teos on myös tarkoitettu kriittiseksi tiedepoliittiseksi puheenvuoroksi tai ainakin sitä vaivatta lukee sellaisena. Teoksen selkeä sanoma on, että ylevistä puheista huolimatta yliopistollisessa opetuksessa ja tutkimuksessa tieteidenvälisyydelle on käytännössä heikkomat mahdollisuudet kuin nyky maailma edellyttäisi.

MONITETEINEN MENNEISYYS

Kirja lähtee liikkeelle katsauksella länsimaiseen tieteenhistoriaan ja yliopistolaitoksensa tapahtuneisiin muutoksiin. Avausjaksossa tarjoo läpileikkauksen tieteen kehityksestä aina antiikin ajan ontologisesta ja keskiajan pedagogisesta tieteen luokittelusta 1600-luvun epistemologiseen, 1800-luvun evoluutionaariseen ja diffusionistiseen ja lopulta